

महाराष्ट्र शासन

उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग

शासन निर्णय क्र. माऔधो-१९१६/प्र.क्र.२२१/ उद्योग-२,

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक : १४ फेब्रुवारी, २०१८

प्रस्तावना :-

१. आज लॉजिस्टिकला आंतरराष्ट्रीय सेवेचा दर्जा मिळाला असून जागतिक व्यापाराद्वारे देशाला परकीय चलन मिळवून देण्याची क्षमता त्यामध्ये निर्माण झाली आहे. आजची वेगवान आर्थिक परिस्थिती, जागतिकीकरण, व लॉजिस्टिकमध्ये होणाऱ्या वेगवान प्रगतीचा विचार करता, लॉजिस्टिक हे उद्योगातील एका संकल्पनेत रुपांतरीत झाले आहे. लॉजिस्टिक हे देशाच्या आर्थिक विकासात कळीची भूमिका बजावत आहे.

२. भारतामध्ये वस्तू व सेवा कराराख्यया मुलभूत सुधारणा सुरु झाल्या असून बड्या उद्योगांच्या वितरण व्यवस्थेमध्ये सुद्धा अमुलाग्र बदल होऊन त्यांना भौगोलिक वितरण व्युहरचनेचा आधार घ्यावा लागणार आहे. तसेच माननीय पंतप्रधानांच्या “मेक इन इंडिया” ह्या महत्वाकांक्षी योजनेच्या यशस्वितेसाठी देशाला आपल्या लॉजिस्टिकमध्ये अद्ययावतता आणावी लागणार आहे. जागतिक बँकेच्या लॉजिस्टिकमधील कामगिरीचा निर्देशांक मानला जाणाऱ्या आंतरराष्ट्रीय पुरवठा कार्यक्षमतेच्या २०१६ वर्षाच्या द्वैवार्षिक आढाव्यात भारताचा ३५ वा क्रमांक असून देशातील लॉजिस्टिक बाबतच्या मुलभूत सोयी सुविधांच्या विषयी काळजी वाटावी अशी परिस्थिती आहे.

३. ह्या क्षेत्राला जागेची उपलब्धता, कुशल मनुष्यबळाचा अभाव, रस्ते, रेल्वे, बंदरे , विमानतळ आणि अन्य अनेक मुलभूत संरचनेचा अभाव इत्यादी समस्यांनी ग्रासले आहे. हे क्षेत्र बहुतांशी असंघटीत असून परंपरागत गोदामांचे आकार हे १०००० वर्गफुटापेक्षा कमी व उंची ३ ते ४ मीटर असल्यामुळे एकाच उपयोगकर्त्याद्वारे त्याचा उपयोग होऊ शकतो . ह्यापैकी बहुतांश गोदामांमध्ये प्रमाणित गुणवत्तेचा व पायाभूत विनिर्देशनाचा अभाव, शहराच्या मध्यभागी व उद्योगांच्या उत्पादन होणाऱ्या जागेजवळ नसणे आहेत अशा इतर समस्या सुद्धा आहेत. ५०००० वर्गफूट पेक्षा कमी क्षेत्रफळ असलेल्या, अत्याधुनिक मांडणी प्रणाली, अटकपट्ट्या, व प्रमाणीकरण यांनी युक्त, गळती नसलेले, २४ तास सुरक्षा व्यवस्था असलेली, आधुनिक पायाभूत सोयीसुविधा व बहुविध उपयोग करता येणारी, इष्टतम ठिकाणी असणारी, स्वयंचलन व माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करून चोरी व नुकसानीस प्रतिबंध करणारी थोडी गोदामे आहेत.

४. महाराष्ट्र हे देशातील सर्वात जास्त औद्योगिकीकरण झालेले व ग्राहक असलेले राज्य असल्यामुळे राज्याच्या सर्वसमावेशक आर्थिक प्रगतीसाठी वरील समस्यांकडे त्वरित लक्ष देणे अत्यंत गरजेचे आहे. ह्या धोरणामध्ये लॉजिस्टिक क्षेत्रापुढील समस्या निवारण करण्याचा प्रयत्न केला आहे.

शासन निर्णय :

एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क (Integrated Logistic Parks) धोरण २०१८ चा प्रमुख उद्देश महाराष्ट्राला जागतिक साखळीचा भाग बनविणे, पारंपारिक गोदामांना अद्ययावतता आणून त्याचे पूर्णतः एकीकृत असलेल्या व मूल्यवर्धित लॉजिस्टिक करणाऱ्या सेवेमध्ये रुपांतर करणे, कार्यक्षमतेत सुधारणा व

लॉजिस्टिक खर्चात कपात करणे. राज्यातील लॉजिस्टिक क्षेत्रातील एकूणच पायाभूत सुविधा सुधारुन शेवटच्या टोकापर्यंत जोडून घेणे, याकरिता एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क (Integrated Logistic Parks) धोरण २०१८ या शासन निर्णयान्वये पुढीलप्रमाणे जाहीर करण्यात येत आहे.

२. धोरणाचे लक्ष्य :-

- राज्यात लॉजिस्टिक समूह निर्माण करणे व किमान २५ पूर्णपणे एकीकृत बहुविध लॉजिस्टिक पार्क तयार करणे
- किमान १०० लॉजिस्टिक पार्कचे प्रवर्तन करणे

३. लॉजिस्टिक पार्कच्या उभारणीकरिता पात्रता :-

- जमीन मालक अथवा त्यांनी नियुक्त केलेला विकासक अथवा कोणतेही कायदेशीर अस्तित्व असलेली कंपनी,
- अथवा ज्याचेकडे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडील ३० वर्षांच्या भाडेपट्ट्याचा कालावधी शिल्लक शिल्लक आहे असा भाडेपट्टाधारक हे लॉजिस्टिक पार्कच्या उभारणीसाठी पात्र राहतील.

४. लॉजिस्टिक पुरवठा पार्क मध्ये देता येणाऱ्या सेवा / उपक्रम :-

ह्यामध्ये खालील सेवा / उपक्रमांचा समावेश असेल. (यादी दर्शक आहे)

(अ) लॉजिस्टिक सेवा :-

- मालाचे एकत्रीकरण / विलगीकरण
- विल्हेवारी, प्रतवारी, वेष्टन/पुनर्वेष्टन, मार्गण पट्टिका/खुणचिड्डी लावणे
- वितरण / ग्राहक वितरण
- माल व मालवाहू वाहनाच्या बहुविध प्रकारात अंतरण करणे
- खुली व बंद साठवणूक
- संक्रमण कालावधीसाठी साठवणूक करण्यास अनुकूल सभोवताल
- सीमा शुल्क विभागाशी संलग्न गोदाम
- मालवाहू वाहनाचे वाहनावळ भरणा करण्याचे स्थान
- मालवाहू वाहने ठेवण्यास जागा
- अर्धवट व पूर्णपणे तयार मालाच्या कार्यक्षम वितरण व चलनवलनासाठी माल हाताळणी उपकरणांची सुविधा.

(ब) पायाभूत सुविधा :-

- अंतर्गत रस्ते,
- विजेची जोडणी,
- संपर्काच्या सुविधा ,
- अंतर्गत सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था,
- पाणी वितरण व आवर्धन सुविधा,
- मैला व जलनिस्सारण सुविधा,

- सांडपाणी प्रक्रिया व विल्हेवाट सुविधा,
- अग्निशमन सेवा,
- वाहनतळ

(क) व्यापारी व व्यावसायिक सुविधा

- वसतिगृह
- अतिथी गृह
- वैद्यकीय केंद्र
- पेट्रोल पंप
- बँकिंग व वित्तीय सेवा
- कार्यालयीन जागा
- हॉटेल
- उपहारगृह
- रुग्णालय / दवाखाना
- प्रशासकीय कार्यालय

(ड) सामाईक सुविधा

- वजन काटा
- कौशल्य विकसन केंद्र
- संगणक केंद्र
- उपकंत्राट विनिमय केंद्र
- कंटेनर वाहतूक स्थानक
- उत्पादन चाचणी केंद्र
- वाहने व पार्क मधील यंत्रसामुग्रीकरीता दुरुस्ती कार्यशाळा

महाराष्ट्र शासनाचा उद्योग विभाग यामध्ये लॉजिस्टिक क्षेत्राच्या गरजांप्रमाणे अनुज्ञेय सेवा / उपक्रमांचा वेळोवेळी समावेश करेल.

५. लॉजिस्टिक पार्कच्या उभारणीची कार्यपध्दती :-

खाजगी जमीन मालक अथवा त्यांनी नियुक्त केलेला विकासक अथवा ज्या जमिनीच्या भाडेपट्ट्याची मुदत ३० वर्ष आहे अशा महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या भाडेपट्टाधारकांच्या अथवा लॉजिस्टिक प्रयोजनार्थ संयुक्त उपक्रमासाठी ज्या जमिनी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास अधिनियम १९६१ अंतर्गत संपादीत केल्या असतील अशा जमिनींच्या संदर्भात अर्जदारने मागणी केल्यानंतर महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडून त्या क्षेत्राकरिता अधिसूचना विहित कार्यपध्दतीचा अवलंब करून काढण्यात येईल. अशी सूचना निर्गमित केल्यानंतर संबंधित क्षेत्राच्या विकास योजनेत अथवा प्रादेशक योजनेत अन्य कोणत्याही तरतूदी असल्यास, तिच्यामध्ये आपोआप बदल होवून हे क्षेत्र लॉजिस्टिक पार्कच्या विकसनासाठी उपलब्ध होईल.

लॉजिस्टिक पार्कच्या उभारणी संदर्भात महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम १९६६ च्या कलम १५४ अन्वये कार्यवाही करण्यात येईल.

६. लॉजिस्टिक पार्कस :-

अ) एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क (Integrated Logistics Park)

किमान ५ एकर (पाच एकर) जमिनीवर पसरलेल्या व किमान १५ मीटर रुंदीच्या जाण्यायेण्याच्या रस्त्याने जोडले गेलेल्या जागेस “एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क” असे व्याख्यित केले जाईल.

एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क म्हणून अधिसूचित केलेल्या क्षेत्रफळापैकी किमान ७०% हिस्सा हा परिच्छेद ४ (अ) मध्ये नमूद केलेल्या लॉजिस्टिक सेवा देण्यासाठी व उर्वरित ३०% उपलब्ध क्षेत्रफळापर्यंतचा हिस्सा हा परिच्छेद ४ (क) व ४(ड) मधील अनुज्ञेय व्यापारी/व्यावसायिक सेवा व सामाईक सुविधांसाठी वापरता येईल. ७०% पेक्षा जास्त किमान क्षेत्रफळातील वाढ आपोआप अनुज्ञेय असेल (म्हणजेच ८०:२०, ९०:१० परंतु ६०:४० नव्हे) व त्यासाठी विभागाकडून वेगळ्या परवानगीची गरज असणार नाही. औद्योगिक क्षेत्रातील चटई क्षेत्र निर्देशांकाचे व्यापारी/व्यावसायिक सेवांच्या क्षेत्रफळात किंवा उलटपक्षी वहन अनुज्ञेय असणार नाही, पण औद्योगिक विभाग व व्यापारी/व्यावसायिक सेवा विभागात चटई क्षेत्र निर्देशांकाचे वेगवेगळे वहन अनुज्ञेय असेल.

एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क हे परिच्छेद ४ (ब) मध्ये नमूद केल्यानुसारच्या किमान पायाभूत सुविधा पुरवेल. किमान बंधनकारक पायाभूत व सामाईक सुविधा खालीलप्रमाणे असतील

७. पायाभूत सुविधा

- अंतर्गत रस्ते
- विजेची जोडणी,
- संपर्काच्या सुविधा
- पाणी वितरण व आवर्धन सुविधा
- मैला व जलनिस्सारण सुविधा
- सांडपाणी प्रक्रिया व विल्हेवाट सुविधा
- अग्निशमन सेवा
- वाहनतळ

८. सामाईक सुविधा

- शयनागार
- उपहार गृह
- वैद्यकीय केंद्र
- वजन काटा

परिच्छेद ४(ब) मधील नमूद वाहनतळ व अन्य आवश्यक सुविधा ह्या चटई क्षेत्र निर्देशांक मुक्त असतील.

उद्योग संचालनालयाने इरादापत्र जारी केल्याच्या दिनांकापासून ५ वर्षांच्या कालावधीत अधिसूचित एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क विकसन पूर्ण होणे आवश्यक आहे. उद्योग संचालनालयाने इरादा पत्र जारी केल्याच्या दिनांकापासून ५ वर्षांच्या कालावधीत एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क म्हणून अधिसूचित झालेल्या

क्षेत्राचे विकसन पूर्ण होणे आवश्यक आहे. सदर मुदतीत एकावेळी किमान वर्षभर अशी मुदतवाढ कमाल तीन वेळा गुणवत्तेच्या आधारावर देता येईल. सर्व एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्कसाठी उद्योग संचालनालय हे नोंदणी अभिकरण असतील. इरादापत्र व नोंदणीसाठी अवलंबली जाणारी प्रक्रिया ही एकात्मिक औद्योगिक क्षेत्रांतर्गत अनुसरलेल्या प्रक्रियेच्या अनुरूप असेल. एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्काच्या विकासकाला पायाभूत सुविधा विकसित करून त्यांची देखभाल करावी लागेल. विकासकाने अशा सुविधा भाड्याने / भाडेपट्ट्याने घ्यावेत अथवा द्यावेत किंवा स्वतःच्या वापरासाठी ठेवावेत.

ब) लॉजिस्टीक पार्क (Logistics Park) :-

पायाभूत चटई क्षेत्र निर्देशांकासहित किमान २०००० चौरस फुट बांधीव क्षेत्रफळ असलेली लॉजिस्टीक पुरवठा पार्क / इमारत ही लॉजिस्टीक पार्क म्हणून निर्देशित केली जाईल. लॉजिस्टीक पार्क म्हणून अधिसूचित केलेल्या क्षेत्रफळापैकी किमान ८०% क्षेत्रफळ हे परिच्छेद ४(अ) मधील नमूद लॉजिस्टीक सेवा पुरविण्यासाठी उपयोगात आणले गेले पाहिजे व उर्वरित २०% क्षेत्रफळ हे मुंबई महानगर पालिका/पुणे महानगर पालिका/ठाणे महानगर पालिका, वगळून परिच्छेद ४(क) व ४(ड) मध्ये नमूद व्यापारी/व्यावसायिक सेवा व सामाईक सुविधा पुरविण्यासाठी वापरता येईल. लॉजिस्टीक पार्कांना लागू किंवा १ चटई क्षेत्र निर्देशांक, ह्यापैकी जो जास्त असेल तो लागू राहील.

उद्योग संचालनालयाने इरादापत्र जारी केल्याच्या दिनांकापासून ३ वर्षांच्या कालावधीत अधिसूचित एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्क विकसन पूर्ण होणे आवश्यक आहे. उद्योग संचालनालयाने इरादा पत्र जारी केल्याच्या दिनांकापासून ३ वर्षांच्या कालावधीत लॉजिस्टीक पार्क म्हणून अधिसूचित झालेल्या क्षेत्राचे विकसन पूर्ण होणे आवश्यक आहे. सदर मुदतीत एका वेळी किमान वर्षभर अशी मुदतवाढ कमाल ३ वेळा गुणवत्तेच्या आधारावर देता येईल. सर्व लॉजिस्टीक पार्कसाठी उद्योग संचालनालय हे नोंदणी अभिकरण असतील. इरादापत्र व नोंदणीसाठी अवलंबली जाणारी प्रक्रिया ही माहिती तंत्रज्ञान व माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत सेवा धोरण-२०१५ अंतर्गत अनुसरलेल्या प्रक्रियेच्या अनुरूप असेल. लॉजिस्टीक पार्काच्या विकासकाला पायाभूत सुविधा विकसित करून त्यांची देखभाल करावी लागेल. विकासकाने अशा सुविधा भाड्याने / भाडेपट्ट्याने घ्यावेत अथवा द्यावेत किंवा स्वतःच्या वापरासाठी ठेवावेत.

९. नियोजन प्राधिकरण

राज्यात एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्कच्या विकसनासाठी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ हे विशेष नियोजन प्राधिकरण असेल.

१०. उद्योगाचा दर्जा

उद्योगांच्या यशस्वी परिचालनासाठी मजबूत लॉजिस्टीकची गरज लक्षात घेता लॉजिस्टीक क्षेत्राला उद्योगाचा दर्जा देण्यात येईल.

११. एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्क/लॉजिस्टीक पार्कसाठी २००% पर्यंत अतिरिक्त चटई क्षेत्र निर्देशांक

एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्क/ लॉजिस्टीक पार्कसाठी राज्यात सर्वत्र १ अथवा अनुज्ञेय असलेला जो जास्त असेल असा मूळ चटई क्षेत्र निर्देशांक अनुज्ञेय असेल. अधिमुल्यासहित किंवा शिवाय लॉजिस्टीक पार्कच्या विकसनासाठी मूळ चटई क्षेत्र निर्देशांकावर २००% अतिरिक्त चटई क्षेत्र निर्देशांक खालील प्रमाणे अनुज्ञेय असेल :-

क्र.	पार्कचे ठिकाण (पीएसआय २०१३ मध्ये व्याख्या केल्यानुसार)	अधिमूल्य
१.	शून्य उद्योग जिल्हा व नक्षलवादाने प्रभावित विभाग	काही नाही
२.	पुणे, ठाणे, बृहन्मुंबई, कल्याण डोंबिवली, मीरा भायंदर, पनवेल उल्हासनगर, अंबरनाथ, नवी मुंबई हे महानगरपालिका विभाग, शून्य उद्योग जिल्हा व नक्षलवादाने प्रभावित विभाग यांच्या व्यतिरिक्त	१०%
३.	पुणे, ठाणे, बृहन्मुंबई, कल्याण डोंबिवली, मीरा भायंदर, पनवेल उल्हासनगर, अंबरनाथ, नवी मुंबई महानगरपालिका विभाग	१५%

टिप :- तथापि अधिमूल्याची आकारणी विकासकाने अतिरिक्त चटई क्षेत्रासाठी केलेल्या मागणीपर्यंत सिमीत राहिल.

१२. अतिरिक्त जमीन आच्छादन

सेटबॅक व अग्नी सुरक्षा विनियम व प्रचलित चटई क्षेत्र निर्देशांक मानकांच्या अधीन राहून एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्काना एकूण जमिनीच्या क्षेत्राच्या ७५% पर्यंत अतिरिक्त जमीन आच्छादित करण्यास परवानगी देण्यात येईल.

१३. झोन निर्बंधांमध्ये शिथिलता

शेती, उद्योग किंवा व्यापार क्षेत्रासाठी लॉजिस्टिक पार्कची निकड लक्षात घेता लॉजिस्टिक उपक्रम राज्यभरातील सर्व विभागांमध्ये अनुज्ञेय असतील. कृषी व ना- विकास क्षेत्रासाठी अथवा औद्योगिक क्षेत्र वगळून ज्या क्षेत्रामध्ये झोन बदलाची आवश्यकता असेल अशा क्षेत्रामध्ये झोन बदल अधिमूल्याची आकारणी टाऊनशीप धोरणाच्या धर्तीवर रेडीरेकनर दराच्या १५% दराने केली जाईल.

१४. उंचीच्या निर्बंधांमध्ये शिथिलता

एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/लॉजिस्टिक पार्क यांच्या सुरक्षेच्या गरजांचा विचार केल्यानंतर जागेचा कमाल वापर करण्यासाठी खुल्या आवारांसाठी बहुस्तरीय मांडणीबाबतच्या राष्ट्रीय इमारत संहितेनुसारचा उंचीबाबतच्या तरतुदी शिथिल करण्यात येतील. अग्निशमन विभागाच्या क्षमतेप्रमाणे उपलब्ध रस्ता रुंदी सापेक्ष इमारतीची कमाल उंची २४ मी. अनुज्ञेय असेल.

लॉजिस्टिक उपक्रम किफायतशीर होण्यासाठी, आवश्यकतेनुसार मजल्याची अतिरिक्त उंची मंजूर करताना, अतिरिक्त चटई क्षेत्र निर्देशांक (FSI) लावण्यात येणार नाही. इमारतीच्या प्रत्येक मजल्याची उंची व Staking of material साठी मजल्याच्या तपशीला बाबत (details) याबाबतचा प्रस्ताव मा. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली उच्चाधिकार समितीसमोर ठेवून कार्यान्वयन आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

१५. औद्योगिक दराने वीज पुरवठा

मंजूर एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/ लॉजिस्टिक पार्कसाठी ह्या धोरणाच्या परिच्छेद ४(क) मधील व्यावसायिक व व्यापारी सुविधांच्या व्यतिरिक्तच्या उपक्रमांसाठी औद्योगिक दराने वीज उपलब्ध करून देण्यात येईल. मंजूर एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/ लॉजिस्टिक पार्कसाठी महाराष्ट्र वीज नियामक कंपनीच्या तरतुदीनुसार Power Distribution Franchises mode स्वीकारता येईल. तसेच अपांपारिक ऊर्जा स्रोताचा वापर करून, वीज निर्मिती व वीज वितरण तसेच वीज विक्री संबंधित लॉजिस्टिक पार्क क्षेत्रात करण्याची मुभा

असेल. याशिवाय महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लि. (MSEDCL) कडून त्यांच्या अधिनियमातील तरतुदीनुसार अन्य कोणत्याही विद्युत निर्माती करणाऱ्या कंपनीकडून वीज घेण्याची मुभा संबंधित लॉजिस्टिक पार्कसाठी असेल. तसेच Substation ते Switching Station मध्ये Access Approval देईल. याशिवाय विद्युत ग्राहक तारांमधून Substation Switching Station ला Lilo of Power अनुज्ञेय राहिल. लॉजिस्टिक पार्क मध्ये २४x७ अखंडरित्या वीज पुरवठा एक्सप्रेस फीडर मार्फत करण्यात येईल.

१६. निर्णायक पायाभूत पाठबळ

राज्य शासन आवश्यकतेनुसार एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क व लॉजिस्टिक पार्क यांचेसाठी पाणी, वीज, व तिथपर्यंत पोहोच रस्ता अशा पायाभूत सुविधा पुरविण्याची काळजी घेईल. ह्या सुविधा एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/लॉजिस्टिक पार्कच्या Last mile connectivity पुरविण्यासाठीचे स्रोत राज्य शासनाचे उपक्रम असलेल्या महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, महाराष्ट्र वीज वितरण कंपनी लिमिटेड कडून व पायाभूत सुविधा विकसन निधी योजनेमधून पुरविण्यात येतील.

१७. सुरक्षा रक्षकांची उपलब्धता

राज्य शासनाच्या महाराष्ट्र राज्य सुरक्षा महामंडळाच्या महाराष्ट्र सुरक्षा दलाद्वारे एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/ लॉजिस्टिक पार्कसाठी आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था पूर्तता करण्यासाठी सक्रीय सहकार्य करण्यात येईल.

१८. एक खिडकी योजना

“मैत्री” ह्या एक खिडकी गुंतवणूकदार सुविधा कक्षाद्वारे लागू असलेले औद्योगिक परवाने देण्याची सुविधा महाराष्ट्र शासन करेल. मैत्रीमध्ये परिवहन विभागाला सुद्धा प्रतिनिधित्व देण्यात येत असून ते प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाशी संधान ठेऊन तक्रारींचे निरसन करतील.

१९. कामगार कायद्यांमधील बदल

एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्कची संकल्पना ही स्वयंचलन व आधुनिकीकरण यावर विशेष भर देत आधारित असल्याने यांत्रिक / स्वयंचलित लॉजिस्टिक सुविधांना अन्य कोणताही कायदा लागू राहणारा नाही.

माहिती तंत्रज्ञान व माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत सेवा धोरणाप्रमाणे लॉजिस्टिक पार्क क्षेत्रात देखील २४x७ काम करण्याची मुभा देण्यात येईल.

२०. कौशल्य विकास

चालक, रोख रक्कम हाताळणारे, सुरक्षा रक्षक इत्यादी कामांमध्ये लोकांना प्रशिक्षण देण्यासाठी महाराष्ट्र शासन राज्याच्या कौशल्य विकास विभागा सोबत काम करेल. महाराष्ट्र राज्य सुरक्षा महामंडळ व कै. प्रमोद महाजन कौशल्य विकास योजनेच्या अनुषंगाने शासन रोख रक्कम हाताळणारे, सुरक्षा रक्षक व लॉजिस्टिक करण्यासाठी आवश्यक इतर कुशल मनुष्यबळ उपलब्ध करून देण्याचा प्रयत्न करेल.

२१. अस्तित्वातील लॉजिस्टिक सेवेच्या पायाभूत सुविधा अद्ययावत करणे

भिवंडी, पनवेल, तळोजा, नाशिक, औरंगाबाद, तळेगाव नागपूर व इतर ठिकाणी लॉजिस्टिक झोन घोषित करून अस्तित्वातील लॉजिस्टिक सेवेच्या पायाभूत सुविधा अद्ययावत करण्यात येतील.

सद्यः अस्तित्वातील लॉजिस्टीक सेवा देणाऱ्या जागा / इमारती पुनर्विकासाद्वारे सदर उपक्रम सुरु ठेऊ शकतील व स्थानिक स्वराज्य संस्था त्यांच्या विकास नियंत्रण नियमावलीमध्ये सुयोग्य बदल करतील.

२२. केंद्रीय योजनांना प्रोत्साहन

लॉजिस्टीक पार्क क्षेत्रात केंद्र शासनाच्या विविध भागाच्या विविध योजनांचा लाभ घेण्यासाठी आवश्यक ते प्रोत्साहन देण्यासाठी परिणामकारक पाऊले उचलली जातील.

२३. उच्चाधिकार समिती : एक एकीकृत व समन्वयक हाताळणी

लॉजिस्टीक सेवा क्षेत्राचे यश हे परिवहनाचे विविध पर्याय, कामगारांमधील आवश्यक कौशल्यांची उपलब्धता, जमिनीची व अन्य पायाभूत सुविधांची उपलब्धता यांवर अवलंबून असल्यामुळे रेल्वे व किनाऱ्यावरील वाहतूक खर्च, राष्ट्रीय द्रुतगती महामार्ग, शेवटच्या टोकापर्यंत रस्ते, बहुविध लॉजिस्टीक पार्क, रस्त्यांची देखभाल, तंत्रज्ञानाचा अंगीकार, कौशल्य विकास व उपकरण सेवा ह्यासारख्या क्षेत्रांमध्ये एकीकृत व समन्वित हाताळणी आवश्यक आहे.

ह्यासाठीच मा. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली आंतर विभागीय समितीची स्थापना करण्यात आली असून त्यामध्ये बंदर, महामार्ग, व कौशल्य विकास प्राधिकरणे, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, उद्योगांचे प्रतिनिधी यांची समिती गठीत करण्यात आली असून सदर समिती ह्या धोरणाच्या अंमलबजावणीत येणारे अडथळे, व आव्हाने यांचा विचार करेल व त्यावर संभाव्य उपाययोजनांचा विचार करून सूचना करेल व त्याच्या अंमलबजावणीवर लक्ष ठेवेल.

सदर समितीचे खालील प्रमाणे सभासद असतील.

१	अतिरिक्त मुख्य सचिव/प्रधान सचिव (उद्योग)	सभासद
२	प्रधान सचिव (सार्वजनिक बांधकाम विभाग)	सभासद
३	मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ	सभासद
४	प्रधान सचिव/सचिव (परिवहन)	सभासद
५	प्रधान सचिव ((नगर विकास विभाग (नवि-१))	सभासद
६	प्रधान सचिव (उर्जा)	सभासद
७	प्रधान सचिव (कौशल्य विकास)	सभासद
८	विकास आयुक्त (उद्योग)	सदस्य सचिव

असा कार्यगट बंदरे, रस्ते, विमानतळ, घटलेला टर्नअरावुंड टाईम, तसेच कोरडे बंदर विकास, द्रुतगती महामार्ग निर्मिती, अस्तित्वातील पायाभूत सुविधांची कोंडी काढून टाकणे, माहिती तंत्रज्ञान इत्यादी जाळ्याद्वारे अथ पासून इतिपर्यंत जोडून घेईल.

हीच समिती सदर धोरणाच्या अंमलबजावणी वर देखरेख व संनियंत्रण करेल व जिथे आवश्यक असेल तिथे सर्व प्रक्रिया विकसित करेल. समिती दर सहा महिन्यांनी धोरणाच्या अंमलबजावणीचा आढावा घेईल व काही सुधारणा / दुरुस्त्या/ बदल / उपाययोजना करणे आवश्यक असल्यास त्या केल्या जातील.

२४. परिवहन, कायदा व इतर बाबी सोडविण्यासाठी समिती.

अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव (उद्योग)यांच्या अध्यक्षतेखाली पोलीस व प्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील अधिकाऱ्यांची एक समिती स्थापन करण्यात येईल व सदर समिती परिवहन, कायदा व इतर बाबीची सोडवणूक करेल.

२५. मा. मंत्रीमंडळाने दिलेली मान्यता विचारात घेऊन, या शासन निर्णयातील संबंधित तरतुदींच्या संदर्भात मंत्रालयीन विविध विभागाकडून स्वतंत्रपणे शासन निर्णय / अधिसूचना निर्गमित करणे अपेक्षित आहे. त्या संबंधित यादी परिशिष्ट-अ मध्ये नमूद करण्यात आली असून, स्तंभ २ मध्ये नमूद केलेल्या शासन निर्णयाच्या परिच्छेदामधील निर्णय विचारात घेऊन स्तंभ-४ मध्ये नमूद केलेल्या विभागाकडून तत्संबंधी आदेश / मार्गदर्शक तत्वे / शासन निर्णय / विकास नियंत्रण नियमावलीत सुधारणा अधिसूचना निर्गमित करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

२६. या शासन निर्णयानुसार सर्व संबंधित विभागांनी आवश्यक ते आदेश अधिसूचना त्वरीत निर्गमित कराव्यात.

२७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१८०२१४१८०७२६६६१० असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संजय देगांवकर)

सह सचिव (उद्योग), महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
२. विरोधी पक्षनेते विधानसभा यांचे खाजगी सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई,
३. विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद, यांचे खाजगी सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई,
४. अध्यक्ष, विधानसभा यांचे खाजगी सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई,
५. सभापती, विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई,
६. मा. मंत्री (उद्योग), मंत्रालय, मुंबई,
७. मा. राज्यमंत्री (उद्योग), मंत्रालय, मुंबई,
८. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय, मुंबई,
९. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

१०. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
११. प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१२. प्रधान सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१३. प्रधान सचिव (नवि-१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१४. प्रधान सचिव (नवि-२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१५. प्रधान सचिव (परिवहन), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१६. प्रधान सचिव (कामगार), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१७. प्रधान सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१८. प्रधान सचिव, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१९. विकास आयुक्त (उद्योग), उद्योग संचालनालय, मंत्रालयासमोर, मुंबई,
२०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, अंधेरी (पूर्व), मुंबई,
२१. महानगरपालिका आयुक्त, महानगर पालिका (सर्व),
२२. संचालक, नगररचना व मूल्यनिर्धारण, पुणे,
२३. व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको, मुंबई,
२४. विभागीय आयुक्त, कोकण, नाशिक, पुणे, औरंगाबाद, नागपूर, अमरावती,
२५. जिल्हाधिकारी (सर्व),
२६. सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
२७. सर्व मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
२८. उद्योग विभागातील सर्व सहसचिव/उपसचिव/कक्ष अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई,
२९. मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई,
३०. अपर मुख्य सचिव (उद्योग) यांचे स्वीय सहाय्यक, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,
मंत्रालय, मुंबई,
३१. सह सचिव (उद्योग-२) यांचे स्वीय सहाय्यक, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय,
मुंबई,
३२. निवड नस्ती (उद्योग-२), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

शासन निर्णय क्रमांक माओधो-१९१६/(प्र.क्र.२२१)/उद्योग-२, दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१८ सोबतचे विवरणपत्र

परिशिष्ट -अ			
अ.क्र.	सोबतच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्रमांक	कार्यवाही विषय	कार्यवाही अपेक्षित संबंधित विभागाचे नाव
१	५	लॉजिस्टिक पार्कच्या उभारणीची कार्यपध्दती	नगर विकास विभाग (नवि-१)
	११	एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क /लॉजिस्टिक पार्कसाठी २००% पर्यंत अतिरिक्त चटई क्षेत्र निदेशांक	
२	१२	अतिरिक्त जमीन आच्छादन	ऊर्जा विभाग
३	१३	झोन निर्बंधामध्ये शिथिलता	
४	१४	उंचीच्या निर्बंधामध्ये शिथिलता	
	२१	अस्तित्वातील लॉजिस्टिक सेवेच्या पायाभूत सुविधा अद्ययावत करणे.	
५	१५	औद्योगिक दराने वीज पुरवठा	
६	१६	निर्णायक पायाभूत पाठबळ	कामगार विभाग
७	१७	सुरक्षा रक्षकांची उपलब्धता	
८	१९	<ul style="list-style-type: none"> कामगार कायद्यांमधील बदल लॉजिस्टिक पार्क क्षेत्रात देखील २४x७ काम करण्याची मुभा द्यावी 	कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग
९	२०	कौशल्य विकास	
१०	२१	अस्तित्वातील लॉजिस्टिक सेवेच्या पायाभूत सुविधा अद्ययावत करणे	सार्वजनिक बांधकाम विभाग
११	२४	परिवहन, कायदा व इतर बाबी सोडविण्यासाठी	गृह विभाग (परिवहन)

महाराष्ट्राचे लॉजिस्टिक पार्क धोरण-२०१८

प्रस्तावना :

आज लॉजिस्टिकला आंतरराष्ट्रीय सेवेचा दर्जा मिळाला असून जागतिक व्यापाराद्वारे देशाला परकीय चलन मिळवून देण्याची क्षमता त्यामध्ये निर्माण झाली आहे. आजची वेगवान आर्थिक परिस्थिती, जागतिकीकरण, व लॉजिस्टिकमध्ये होणाऱ्या वेगवान प्रगतीचा विचार करता, लॉजिस्टिक हे उद्योगातील एका संकल्पनेत रुपांतरित झाले आहे. लॉजिस्टिक हे देशाच्या आर्थिक विकासात कळीची भूमिका बजावत आहे.

२. भारतामध्ये वस्तू व सेवा कराराख्या मुलभूत सुधारणा सुरु झाल्या असून बड्या उद्योगांच्या वितरण व्यवस्थेमध्ये सुद्धा अमुलाग्र बदल होऊन त्यांना भौगोलिक वितरण व्युहरचनेचा आधार घ्यावा लागणार आहे. तसेच माननीय पंतप्रधानांच्या “मेक इन इंडिया” ह्या महत्वाकांक्षी योजनेच्या यशस्वितेसाठी देशाला आपल्या लॉजिस्टिकमध्ये अद्ययावतता आणावी लागणार आहे. जागतिक बँकेच्या लॉजिस्टिकमधील कामगिरीचा निर्देशांक मानला जाणाऱ्या आंतरराष्ट्रीय पुरवठा कार्यक्षमतेच्या २०१६ वर्षाच्या द्वैवार्षिक आढाव्यात भारताचा ३५ वा क्रमांक असून देशातील लॉजिस्टिक बाबतच्या मुलभूत सोयी सुविधांच्या विषयी काळजी वाटावी अशी परिस्थिती आहे.

३. ह्या क्षेत्राला जागेची उपलब्धता, कुशल मनुष्यबळाचा अभाव, रस्ते, रेल्वे, बंदरे, विमानतळ आणि अन्य अनेक मुलभूत संरचनेचा अभाव इत्यादी समस्यांनी ग्रासले आहे. हे क्षेत्र बहुतांशी असंघटीत असून परंपरागत गोदामांचे आकार हे १०००० वर्गफुटापेक्षा कमी व उंची ३ ते ४ मीटर असल्यामुळे एकाच उपयोगकर्त्याद्वारे त्याचा उपयोग होऊ शकतो. ह्यापैकी बहुतांश गोदामांमध्ये प्रमाणित गुणवत्तेचा व पायाभूत विनिर्देशनाचा अभाव, शहराच्या मध्यभागी व उद्योगांच्या उत्पादन होणाऱ्या जागेजवळ नसणे आहेत अशा इतर समस्या सुद्धा आहेत. ५०००० वर्गफूट पेक्षा कमी क्षेत्रफळ असलेल्या, अत्याधुनिक मांडणी प्रणाली, अटकपट्ट्या, व प्रमाणीकरण यांनी युक्त, गळती नसलेले, २४ तास सुरक्षा व्यवस्था असलेली, आधुनिक पायाभूत सोयीसुविधा व बहुविध उपयोग करता येणारी, इष्टतम ठिकाणी असणारी, स्वयंचलन व माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करून चोरी व नुकसानीस प्रतिबंध करणारी थोडी गोदामे आहेत.

४. महाराष्ट्र हे देशातील सर्वात जास्त औद्योगिकीकरण झालेले व ग्राहक असलेले राज्य असल्यामुळे राज्याच्या सर्वसमावेशक आर्थिक प्रगतीसाठी वरील समस्यांकडे त्वरित लक्ष देणे अत्यंत गरजेचे आहे. ह्या धोरणामध्ये लॉजिस्टिक क्षेत्रापुढील समस्या निवारण करण्याचा प्रयत्न केला आहे.

उपरोक्त प्रमाणे राज्याच्या स्वतंत्र लॉजिस्टिक पार्क धोरणाची आवश्यकता विचारात घेऊन राज्याचे स्वतंत्र लॉजिस्टिक पार्क धोरणाचे प्रारूप तयार करण्यात आले आहे.

२) धोरणाचे उद्देश:-

- महाराष्ट्राला जागतिक पुरवठा साखळीचा एक भाग बनविणे
- पारंपारिक गोदामांना अद्ययावतता आणून त्याचे पूर्णतः एकीकृत असलेल्या व मूल्यवर्धित लॉजिस्टिक करणाऱ्या सेवेत मध्ये रुपांतर करणे
- कार्यक्षमतेत सुधारणा व लॉजिस्टिक खर्चात कपात
- राज्यातील लॉजिस्टिक क्षेत्रातील एकूणच पायाभूत सुविधा सुधारून शेवटच्या टोकापर्यंत जोडून घेणे

३) धोरणाचे लक्ष्य :-

- राज्यात लॉजिस्टीक समूह निर्माण करणे व किमान २५ पूर्णपणे एकीकृत बहुविध लॉजिस्टीक पार्क तयार करणे
- किमान १०० लॉजिस्टीक पार्कचे प्रवर्तन करणे

४) लॉजिस्टीक पार्कच्या उभारणीकरिता पात्रता:-

- जमीन मालक अथवा त्यांनी नियुक्त केलेला विकासक अथवा कोणतेही कायदेशीर अस्तित्त्व असलेली कंपनी,
- अथवा ज्याचेकडे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडील ३० वर्षांच्या भाडेपट्ट्याचा कालावधी शिल्लक शिल्लक आहे असा भाडेपट्टाधारक हे लॉजिस्टीक पार्कच्या उभारणीसाठी पात्र राहतील.

५) लॉजिस्टीक पुरवठा पार्क मध्ये देता येणाऱ्या सेवा / उपक्रम:-

ह्यामध्ये खालील सेवा / उपक्रमांचा समावेश असेल. (यादी दर्शक आहे)

(अ) लॉजिस्टीक सेवा :-

- मालाचे एकत्रीकरण / विलगीकरण
- विल्हेवारी, प्रतवारी, वेष्टन/पुनर्वेष्टन, मार्गण पट्टिका/खुणचिह्नी लावणे
- वितरण / ग्राहक वितरण
- माल व मालवाहू वाहनाच्या बहुविध प्रकारात अंतरण करणे
- खुली व बंद साठवणूक
- संक्रमण कालावधीसाठी साठवणूक करण्यास अनुकूल सभोवताल
- सीमा शुल्क विभागाशी संलग्न गोदाम
- मालवाहू वाहनाचे वाहनावळ भरणा करण्याचे स्थान
- मालवाहू वाहने ठेवण्यास जागा
- अर्धवट व पुर्णपणे तयार मालाच्या कार्यक्षम वितरण व चलनवलनासाठी माल हाताळणी उपकरणांची सुविधा.

(ब) पायाभूत सुविधा :-

- अंतर्गत रस्ते,
- विजेची जोडणी,
- संपर्काच्या सुविधा ,
- अंतर्गत सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था,
- पाणी वितरण व आवर्धन सुविधा,
- मैला व जलनिस्सारण सुविधा,
- सांडपाणी प्रक्रिया व विल्हेवाट सुविधा,
- अग्निशमन सेवा,
- वाहनतळ

(क) व्यापारी व व्यावसायिक सुविधा

- वसतिगृह
- अतिथी गृह
- उपहारगृह
- वैद्यकीय केंद्र
- पेट्रोल पंप
- बैंकिंग व वित्तीय सेवा
- कार्यालयीन जागा
- हॉटेल
- उपहारगृह
- रुग्णालय / दवाखाना
- प्रशासकीय कार्यालय

(ड) सामाईक सुविधा

- वजन काटा
- कौशल्य विकसन केंद्र
- संगणक केंद्र
- उपकंत्राट विनिमय केंद्र
- कंटेनर वाहतूक स्थानक
- उत्पादन चाचणी केंद्र
- वाहने व पार्क मधील यंत्रसामुग्रीकरीता दुरुस्ती कार्यशाळा

महाराष्ट्र शासनाचा उद्योग विभाग यामध्ये लॉजिस्टिक क्षेत्राच्या गरजांप्रमाणे अनुज्ञेय सेवा / उपक्रमांचा वेळोवेळी समावेश करेल.

६) लॉजिस्टिक पार्कच्या उभारणीची कार्यपध्दती:-

खाजगी जमीन मालक अथवा त्यांनी नियुक्त केलेला विकासक अथवा ज्या जमिनीच्या भाडेपट्ट्याची मुदत ३० वर्ष आहे अशा महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या भाडेपट्टाधारकांच्या अथवा लॉजिस्टिक प्रयोजनार्थ संयुक्त उपक्रमासाठी ज्या जमिनी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास अधिनियम १९६१ अंतर्गत संपादित केल्या असतील अशा जमिनीच्या संदर्भात अर्जदाराने मागणी केल्यानंतर महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडून त्या क्षेत्राकरिता अधिसूचना विहित कार्यपध्दतीचा अवलंब करून काढण्यात येईल. अशी सूचना निर्गमित केल्यानंतर संबंधित क्षेत्राच्या विकास योजनेत अथवा प्रादेशिक योजनेत अन्य कोणत्याही तरतूदी असल्यास, तिच्यामध्ये आपोआप बदल होवून हे क्षेत्र लॉजिस्टिक पार्कच्या विकसनासाठी उपलब्ध होईल.

लॉजिस्टिक पार्कच्या उभारणी संदर्भात महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम १९६६ च्या कलम १५४ अन्वये कार्यवाही करण्यात येईल.

७) लॉजिस्टिक पार्कस:-

अ) एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क (Integrated Logistics Park)

किमान ५ एकर (पाच एकर) जमिनीवर पसरलेल्या व किमान १५ मीटर रुंदीच्या जाण्यायेण्याच्या रस्त्याने जोडले गेलेल्या जागेस “एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क” असे व्याख्यित केले जाईल.

एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्क म्हणून अधिसूचित केलेल्या क्षेत्रफळापैकी किमान ७०% हिस्सा हा परिच्छेद ५ (अ) मध्ये नमूद केलेल्या लॉजिस्टीक सेवा देण्यासाठी व उर्वरित ३०% उपलब्ध क्षेत्रफळापर्यंतचा हिस्सा हा परिच्छेद ५ (क) व ५(ड) मधील अनुज्ञेय व्यापारी/व्यावसायिक सेवा व सामाईक सुविधांसाठी वापरता येईल. ७०% पेक्षा जास्त किमान क्षेत्रफळातील वाढ आपोआप अनुज्ञेय असेल (म्हणजेच ८०:२०, ९०:१० परंतु ६०:४० नव्हे) व त्यासाठी विभागाकडून वेगळ्या परवानगीची गरज असणार नाही. औद्योगिक क्षेत्रातील चटई क्षेत्र निर्देशांकाचे व्यापारी/व्यावसायिक सेवांच्या क्षेत्रफळात किंवा उलटपक्षी वहन अनुज्ञेय असणार नाही, पण औद्योगिक विभाग व व्यापारी/व्यावसायिक सेवा विभागात चटई क्षेत्र निर्देशांकाचे वेगवेगळे वहन अनुज्ञेय असेल.

एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्क हे परिच्छेद ५ (ब) मध्ये नमूद केल्यानुसारच्या किमान पायाभूत सुविधा पूरवेल. किमान बंधनकारक पायाभूत व सामाईक सुविधा खालीलप्रमाणे असतील

पायाभूत सुविधा

- अंतर्गत रस्ते
- विजेची जोडणी,
- संपर्काच्या सुविधा
- पाणी वितरण व आवर्धन सुविधा
- मैला व जलनिस्सारण सुविधा
- सांडपाणी प्रक्रिया व विल्हेवाट सुविधा
- अग्निशमन सेवा
- वाहनतळ

सामाईक सुविधा

- शयनागार
- उपहार गृह
- वैद्यकीय केंद्र
- वजन काटा

परिच्छेद ५(ब) मधील नमूद वाहनतळ व अन्य आवश्यक सुविधा ह्या चटई क्षेत्र निर्देशांक मुक्त असतील.

उद्योग संचालनालयाने इरादापत्र जारी केल्याच्या दिनांकापासून ५ वर्षांच्या कालावधीत अधिसूचित एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्क विकसन पूर्ण होणे आवश्यक आहे. उद्योग संचालनालयाने इरादा पत्र जारी केल्याच्या दिनांकापासून ५ वर्षांच्या कालावधीत एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्क म्हणून अधिसूचित झालेल्या क्षेत्राचे विकसन पूर्ण होणे आवश्यक आहे. सदर मुदतीत एकावेळी किमान वर्षभर अशी मुदतवाढ कमाल तीन वेळा गुणवत्तेच्या आधारावर देता येईल. सर्व एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्कसाठी उद्योग संचालनालय हे नोंदणी अभिकरण असतील. इरादापत्र व नोंदणीसाठी अवलंबली जाणारी प्रक्रिया ही एकात्मिक औद्योगिक क्षेत्रांतर्गत अनुसरलेल्या प्रक्रियेच्या अनुरूप असेल. एकात्मिक लॉजिस्टीक पार्काच्या विकासकाला पायाभूत सुविधा विकसित करून त्यांची देखभाल करावी लागेल. विकासकाने अशा सुविधा भाड्याने / भाडेपट्ट्याने घ्यावेत अथवा द्यावेत किंवा स्वतःच्या वापरासाठी ठेवावेत.

ब) लॉजिस्टिक पार्क (Logistics Park)

पायाभूत चटई क्षेत्र निर्देशांकासहित किमान २०००० चौरस फुट बांधीव क्षेत्रफळ असलेली लॉजिस्टिक पुरवठा पार्क / इमारत ही लॉजिस्टिक पार्क म्हणून निर्देशित केली जाईल. लॉजिस्टिक पार्क म्हणून अधिसूचित केलेल्या क्षेत्रफळापैकी किमान ८०% क्षेत्रफळ हे परिच्छेद ५(अ) मधील नमूद लॉजिस्टिक सेवा पुरविण्यासाठी उपयोगात आणले गेले पाहिजे व उर्वरित २०% क्षेत्रफळ हे मुंबई महानगर पालिका/पुणे महानगर पालिका/ठाणे महानगर पालिका, वगळून परिच्छेद ५(क) व ५(ड) मध्ये नमूद व्यापारी/व्यावसायिक सेवा व सामाईक सुविधा पुरविण्यासाठी वापरता येईल. लॉजिस्टिक पार्कांना लागू किंवा १ चटई क्षेत्र निर्देशांक, ह्यापैकी जो जास्त असेल तो लागू राहिल.

उद्योग संचालनालयाने इरादापत्र जारी केल्याच्या दिनांकापासून ३ वर्षांच्या कालावधीत अधिसूचित एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क विकसन पूर्ण होणे आवश्यक आहे. उद्योग संचालनालयाने इरादा पत्र जारी केल्याच्या दिनांकापासून ३ वर्षांच्या कालावधीत लॉजिस्टिक पार्क म्हणून अधिसूचित झालेल्या क्षेत्राचे विकसन पूर्ण होणे आवश्यक आहे. सदर मुदतीत एका वेळी किमान वर्षभर अशी मुदतवाढ कमाल ३ वेळा गुणवत्तेच्या असधारावर देता येईल. सर्व लॉजिस्टिक पार्कसाठी उद्योग संचालनालय हे नोंदणी अभिकरण असतील. इरादापत्र व नोंदणीसाठी अवलंबली जाणारी प्रक्रिया ही माहिती तंत्रज्ञान व माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत सेवा धोरण २०१५ अंतर्गत अनुसरलेल्या प्रक्रियेच्या अनुरूप असेल. लॉजिस्टिक पार्कांच्या विकासकाला पायाभूत सुविधा विकसित करून त्यांची देखभाल करावी लागेल. विकासकाने अशा सुविधा भाड्याने / भाडेपट्ट्याने घ्यावेत अथवा द्यावेत किंवा स्वतःच्या वापरासाठी ठेवावेत.

८) नियोजन प्राधिकरण

राज्यात एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्कच्या विकसनासाठी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ हे विशेष नियोजन प्राधिकरण असेल.

९) उद्योगाचा दर्जा

उद्योगांच्या यशस्वी परिचालनासाठी मजबूत लॉजिस्टिकची गरज लक्षात घेता लॉजिस्टिक क्षेत्राला उद्योगाचा दर्जा देण्यात येईल.

१०) एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/ लॉजिस्टिक पार्कसाठी २००% पर्यंत अतिरिक्त चटई क्षेत्र निर्देशांक :-

एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/ लॉजिस्टिक पार्कसाठी राज्यात सर्वत्र १ अथवा अनुज्ञेय असलेला जो जास्त असेल असा मूळ चटई क्षेत्र निर्देशांक अनुज्ञेय असेल. अधिमुल्यासहित किंवा शिवाय लॉजिस्टिक पार्कच्या विकसनासाठी मूळ चटई क्षेत्र निर्देशांकावर २००% अतिरिक्त चटई क्षेत्र निर्देशांक खालील प्रमाणे अनुज्ञेय असेल :-

क्र.	पार्कचे ठिकाण (पीएसआय २०१३ मध्ये व्याख्या केल्यानुसार)	अधिमुल्य
१.	शून्य उद्योग जिल्हा व नक्षलवादने प्रभावित विभाग	काही नाही
२.	पुणे, ठाणे, बृहन्मुंबई, कल्याण डोंबिवली, मीरा भायंदर, पनवेल उल्हासनगर, अंबरनाथ, नवी मुंबई हे महानगरपालिका विभाग, शून्य उद्योग जिल्हा व नक्षलवादने प्रभावित विभाग यांच्या व्यतिरिक्त	१०%

३.	पुणे, ठाणे, बृहन्मुंबई, कल्याण डोंबिवली, मीरा भायंदर, पनवेल उल्हासनगर, अंबरनाथ, नवी मुंबई महानगरपालिका विभाग	१५%
----	--	-----

टिप :- तथापि अधिमूल्याची आकारणी विकासकाने अतिरिक्त चटई क्षेत्रासाठी केलेल्या मागणीपर्यंत सिमीत राहिल.

११) अतिरिक्त जमीन आच्छादन

सेटबॅक व अग्नी सुरक्षा विनियम व प्रचलित चटई क्षेत्र निर्देशांक मानकांच्या अधीन राहून एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्कांना एकूण जमिनीच्या क्षेत्राच्या ७५% पर्यंत अतिरिक्त जमीन आच्छादित करण्यास परवानगी देण्यात येईल.

१२) झोन निर्बंधांमध्ये शिथिलता

शेती, उद्योग किंवा व्यापार क्षेत्रासाठी लॉजिस्टिक पार्कची निकड लक्षात घेता लॉजिस्टिक उपक्रम राज्यभरातील सर्व विभागांमध्ये अनुज्ञेय असतील. कृषी व ना- विकास क्षेत्रासाठी अथवा औद्योगिक क्षेत्र वगळून ज्या क्षेत्रामध्ये झोन बदलाची आवश्यकता असेल अशा क्षेत्रामध्ये झोन बदल अधिमूल्याची आकारणी टाऊनशीप धोरणाच्या धर्तीवर रेडीरेकनर दराच्या १५% दराने केली जाईल.

१३) उंचीच्या निर्बंधांमध्ये शिथिलता :-

एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/लॉजिस्टिक पार्क यांच्या सुरक्षेच्या गरजांचा विचार केल्यानंतर जागेचा कमाल वापर करण्यासाठी खुल्या आवारांसाठी बहुस्तरीय मांडणीबाबतच्या राष्ट्रीय इमारत संहितेनुसारचा उंचीबाबतच्या तरतुदी शिथिल करण्यात येतील. अग्निशमन विभागाच्या क्षमतेप्रमाणे उपलब्ध रस्ता रुंदी सापेक्ष इमारतीची कमाल उंची २४ मीटर अनुज्ञेय असेल.

लॉजिस्टिक उपक्रम किफायतशीर होण्यासाठी आवश्यकतेनुसार मजल्याची अतिरिक्त उंची मंजूर करताना अतिरिक्त चटईक्षेत्र निर्देशांक (FSI) लावण्यात येणार नाही. इमारतील प्रत्येक मजल्याची उंची व Staking of Material साठी मजल्यांचे details याबाबत प्रस्ताव मा. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली उच्चाधिकार समितीसमोर ठेवून कार्यान्वयन आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

१४) औद्योगिक दराने वीज पुरवठा

मंजूर एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/ लॉजिस्टिक पार्कसाठी ह्या धोरणाच्या परिच्छेद ५(क) मधील व्यावसायिक व व्यापारी सुविधांच्या व्यतिरिक्तच्या उपक्रमांसाठी औद्योगिक दराने वीज उपलब्ध करून देण्यात येईल. मंजूर एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/ लॉजिस्टिक पार्कसाठी महाराष्ट्र वीज नियामक कंपनीच्या तरतुदीनुसार Power Distribution Franchises model स्वीकारता येईल. तसेच अपांपारिक ऊर्जा स्रोताचा वापर करून, वीज निर्माती व वीज वितरण तसेच वीज विक्री संबंधित लॉजिस्टिक पार्क क्षेत्रात करण्याची मुभा असेल. याशिवाय महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लि. (MSEDCL) कडून त्यांच्या अधिनियमातील तरतुदीनुसार अन्य कोणत्याही विद्युत निर्माती करणाऱ्या कंपनीकडून वीज घेण्याची मुभा संबंधित लॉजिस्टिक पार्कसाठी असेल. तसेच Substation ते Switching Station मध्ये Access Approval देईल. याशिवाय विद्युत ग्राहक तारांमधून Substation Switching Station ला Lilo of Power अनुज्ञेय राहिल. लॉजिस्टिक पार्क मध्ये २४X७ अखंडरित्या वीज पुरवठा एक्सप्रेस फीडर मार्फत करण्यात येईल.

१५) निर्णायक पायाभूत पाठबळ

राज्य शासन आवश्यकतेनुसार एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क व लॉजिस्टिक पार्क यांचेसाठी पाणी, वीज, व तिथपर्यंत पोहोच रस्ता अशा पायाभूत सुविधा पुरविण्याची काळजी घेईल. ह्या सुविधा एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/लॉजिस्टिक पार्कच्या Last mile connectivity पुरविण्यासाठीचे स्रोत राज्य शासनाचे उपक्रम असलेल्या महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, महाराष्ट्र वीज वितरण कंपनी लिमिटेड कडून व पायाभूत सुविधा विकसन निधी योजनेमधून पुरविण्यात येतील.

१६) सुरक्षा रक्षकांची उपलब्धता

राज्य शासनाच्या महाराष्ट्र राज्य सुरक्षा महामंडळाच्या महाराष्ट्र सुरक्षा दलाद्वारे एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्क/ लॉजिस्टिक पार्कसाठी आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था पूर्तता करण्यासाठी सक्रीय सहकार्य करण्यात येईल.

१७) एक खिडकी योजना

“मैत्री” ह्या एक खिडकी गुंतवणूकदार सुविधा कक्षाद्वारे लागू असलेले औद्योगिक परवाने देण्याची सुविधा महाराष्ट्र शासन करेल. मैत्रीमध्ये परिवहन विभागाला सुद्धा प्रतिनिधित्व देण्यात येत असून ते प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाशी संधान ठेऊन तक्रारींचे निरसन करतील.

१८) कामगार कायद्यांमधील बदल

एकात्मिक लॉजिस्टिक पार्कची संकल्पना ही स्वयंचलन व आधुनिकीकरण यावर विशेष भर देत आधारित असल्याने यांत्रिक/स्वयंचलित लॉजिस्टिक सुविधांना अन्य कोणताही कायदा लागू राहणारा नाही. माहिती तंत्रज्ञान व माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत सेवा धोरणाप्रमाणे लॉजिस्टिक पार्क क्षेत्रात देखील २४x७ काम करण्याची मुभा देण्यात येईल.

१९) कौशल्य विकास

चालक, रोख रक्कम हाताळणारे, सुरक्षा रक्षक इत्यादी कामांमध्ये लोकांना प्रशिक्षण देण्यासाठी महाराष्ट्र शासन राज्याच्या कौशल्य विकास विभागा सोबत काम करेल. महाराष्ट्र राज्य सुरक्षा महामंडळ व कै. प्रमोद महाजन कौशल्य विकास योजनेच्या अनुषंगाने शासन रोख रक्कम हाताळणारे, सुरक्षा रक्षक व लॉजिस्टिक करण्यासाठी आवश्यक इतर कुशल मनुष्यबळ उपलब्ध करून देण्याचा प्रयत्न करेल.

२०) अस्तित्वातील लॉजिस्टिक सेवेच्या पायाभूत सुविधा अद्ययावत करणे

भिवंडी, पनवेल, तळोजा, नाशिक, औरंगाबाद, तळेगाव नागपूर व इतर ठिकाणी लॉजिस्टिक झोन घोषित करून अस्तित्वातील लॉजिस्टिक सेवेच्या पायाभूत सुविधा अद्ययावत करण्यात येतील.

सद्यः अस्तित्वातील लॉजिस्टिक सेवा देणाऱ्या जागा / इमारती पुनर्विकासाद्वारे सदर उपक्रम सुरु ठेऊ शकतील व स्थानिक स्वराज्य संस्था त्यांच्या विकास नियंत्रण नियमावलीमध्ये सुयोग्य बदल करतील.

२१) केंद्रीय योजनांना प्रोत्साहन

लॉजिस्टिक पार्क क्षेत्रात केंद्र शासनाच्या विविध भागाच्या विविध योजनांचा लाभ घेण्यासाठी आवश्यक ते प्रोत्साहन देण्यासाठी परिणामकारक पाऊले उचलली जातील.

२२) उच्चाधिकार समिती : एक एकीकृत व समन्वयक हाताळणी

लॉजिस्टिक सेवा क्षेत्राचे यश हे परिवहनाचे विविध पर्याय, कामगारांमधील आवश्यक कौशल्यांची उपलब्धता, जमिनीची व अन्य पायाभूत सुविधांची उपलब्धता यांवर अवलंबून असल्यामुळे रेल्वे व किनाऱ्यावरील वाहतूक खर्च, राष्ट्रीय द्रुतगती महामार्ग, शेवटच्या टोकापर्यंत रस्ते, बहुविध लॉजिस्टिक पार्क, रस्त्यांची देखभाल, तंत्रज्ञानाचा अंगीकार, कौशल्य विकास व उपकरण सेवा ह्यासारख्या क्षेत्रांमध्ये एकीकृत व समन्वित हाताळणी आवश्यक आहे.

ह्यासाठीच मा. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली आंतर विभागीय समितीची स्थापना करण्यात आली असून त्यामध्ये बंदर, महामार्ग, व कौशल्य विकास प्राधिकरणे, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, उद्योगांचे प्रतिनिधी यांची समिती गठीत करण्यात आली असून सदर समिती ह्या धोरणाच्या अंमलबजावणीत येणारे अडथळे, व आव्हाने यांचा विचार करेल व त्यावर संभाव्य उपाययोजनांचा विचार करून सूचना करेल व त्याच्या अंमलबजावणीवर लक्ष ठेवेल.

सदर समितीचे खालील प्रमाणे सदस्य असतील

१. अतिरिक्त मुख्य सचिव/प्रधान सचिव (उद्योग)
२. प्रधान सचिव (सार्वजनिक बांधकाम विभाग)
३. मुख्य कार्यकारी अधिकारी , महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ
४. प्रधान सचिव/सचिव (परिवहन)
५. प्रधान सचिव ((नगर विकास विभाग (नवि-१))
६. प्रधान सचिव (उर्जा)
७. प्रधान सचिव (कौशल्य विकास)
८. विकास आयुक्त (उद्योग) - सदस्य सचिव

असा कार्यगट बंदरे, रस्ते, विमानतळ, घटलेला टर्नअरावुंड टाईम, तसेच कोरडे बंदर विकास, द्रुतगती महामार्ग निर्मिती, अस्तित्वातील पायाभूत सुविधांची कोंडी काढून टाकणे, माहिती तंत्रज्ञान इत्यादी जाळ्याद्वारे अथ पासून इतिपर्यंत जोडून घेईल.

हीच समिती सदर धोरणाच्या अंमलबजावणी वर देखरेख व संनियंत्रण करेल व जिथे आवश्यक असेल तिथे सर्व प्रक्रिया विकसित करेल. समिती दर सहा महिन्यांनी धोरणाच्या अंमलबजावणीचा आढावा घेईल व काही सुधारणा / दुरुस्त्या/ बदल / उपाययोजना करणे आवश्यक असल्यास त्या केल्या जातील.

२३) परिवहन, कायदा व इतर बाबी सोडविण्यासाठी समिती.

अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव (उद्योग)यांच्या अध्यक्षतेखाली पोलीस व प्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील अधिकाऱ्यांची एक समिती स्थापन करण्यात येईल व सदर समिती परिवहन, कायदा व इतर बाबीची सोडवणूक करेल.

*****

Maharashtra's Logistics Parks Policy-2018

1 Preamble :-

Today, logistics is recognized as an international service with the potential to trade globally and earn foreign exchange for the country. Given the dynamic economic situation, globalization and rapid developments in the logistic sector, it has changed into the concept of an industry. Logistics today play a pivotal role in the economic development of the country.

In India, radical reforms such as GST implementation will change the distribution models of large conglomerates requiring them to adopt geographic distribution strategies. In the World Bank's biennial measure of international supply chain efficiency, called Logistics Performance Index, India's is ranked at 35 in 2016, indicating concerns in the area of country's logistic infrastructure.

The sector today faces challenges such as availability of suitable land, lack of skilled workforce, inadequate infrastructure in terms of roads, rail, ports and airports and more. The sector is also largely unorganized. A majority of investment in traditional warehouses with an average size of less than 10,000sq. ft. and height of 3 to 4 meters that are used for storage with single user facilities. These infrastructure lacks in quality standards and specifications. Modern warehouses with an approximate size of less than 50,000 sqft, equipped with racking systems, palletization and standardization, leak proof structures, with 24 hour security, multi user facility with modern infrastructure that are located near optimal locations, making the best usage of automation and IT leading to minimum pilferage and losses form only a small number.

Since Maharashtra is the most industrialized state in India, augmented with a huge consumer market, challenges faced by logistics sector need to be addressed at the earliest. The policy aims to address the challenges faced by the logistic sector in the State.

2 Policy Objectives :-

- Make Maharashtra a part of the global supply chain.
- Upgrade from traditional warehousing to provider of fully integrated value added logistic services.
- Improve efficiency and reduction in logistic costs.
- Improve overall logistic infrastructure of the state to ensure last mile connectivity.

3 Policy Target :-

- Develop Logistics Clusters in the state & develop at least 25 integrated multi-modal logistic parks across the State.
- Promote a minimum of 100 logistic parks.

4. Eligibility for establishment of Logistic Park

- Private land owner or developer appointed by them or any Company with legal entity
- Lease Owners of MIDC Land with minimum 30 years of balance lease period of MIDC will be eligible for establishment of Logistic Parks.

5. Activities constituting a Logistic Parks :-

A logistic park can include the following activities: (The list is indicative)

(A) Logistic services:

- Cargo aggregation/segregation
- Sorting, grading, packaging/repackaging, tagging/labelling
- Distribution/ Consumer Distribution.
- Inter-modal transfer of material and container
- Open and closed storage
- Ambient condition storage for transit period
- Custom bonded warehouse
- Container freight station
- Container terminals
- Material handling equipment facilities for efficient movement and distribution of semi-finished or finished products

(B) Infrastructure:

- Internal roads,
- Power line,
- Communication facilities,
- Internal Public Transportation System,
- Water distribution and water augmentation facilities,
- Sewage and drainage lines,
- Effluent treatment and disposal facilities,
- Fire Tenders arrangements
- Parking

(C) Business and commercial facilities:

- Dormitories,
- Guest Houses
- Canteen
- Medical Centre
- Petrol Pump
- Banking and finance
- Office Space
- Hotel
- Restaurants
- Hospital/Dispensary
- Administration office

(D) Common Facilities:

- Weigh Bridge
- Skill Development center
- Computer center
- Sub contract exchange
- Container freight station
- Production Inspection Centre
- Repair workshop for vehicles & production machinery in the park.

The department of Industries, Government of Maharashtra may revise the list of permissible activities from time to time as per requirements of the sector.

6. Procedure for Development of Logistic Parks:-

Private land owner or developer appointed by them or Lease Owners of MIDC Land with minimum 30 years of balance lease period of MIDC or lands acquired by the MIDC under MID Act 1961 for the purpose of joint venture Logistic Parks shall be notified by the MIDC after receiving a proposal from the applicant. Notwithstanding anything contained in the Development Plan or the Regional plan, upon such notification, such area shall be automatically changed & the area will be available for development of Logistic Park.

For setting up of logistic park, directions will be given under section 154 of Maharashtra Regional & Town Planning Act, 1966.

7. Logistics Parks:-

(A) Integrated Logistics Park (ILP) :-

An “Integrated logistic park” will be defined as one that is spread over a minimum of 5 acres of land and having minimum 15 meters wide access road.

A minimum of 70% of the total area notified as ‘Integrated Logistic Park’ shall be used for providing logistic services (mentioned in para5(A)), and upto 30% of remaining area will be permitted for support services and common facilities mentioned in para5(C) and 5(D). The increase in minimum area above 70% (viz. 80:20, 90:10 but not 60:40) will be permitted automatically and no separate permission will be required from department. Floating of FSI shall not be permissible from the area of industrial zone to the area of support services or vice versa, but floating of FSI shall be permitted within the respective areas of industrial zone and support activity zone separately.

The Integrated Logistics Park shall provide minimum infrastructure as mentioned in Para 5(B). The mandatory minimum infrastructure and Common Facilities will be as under,

Infrastructure :

- a. Internal roads
- b. Power line
- c. Communication facilities
- d. Water distribution and water augmentation facilities
- e. Sewage and drainage lines
- f. Effluent treatment & disposal facilities
- g. Fire tender arrangements
- h. Parking

Common facilities:

- a. Dormitories
- b. Canteen
- c. Medical Centre
- d. Weigh Bridge

The parking and other essential services mentioned in para5(B) will be free of FSI.

The Development of a notified Integrated Logistics Park shall be completed within 5 years from date of issue of Letter of Intent (LOI) by Directorate of Industries. The extension to time limit upto a minimum of one year at a time and not more than 3 times may be granted on merits. Directorate of Industries will be the registering agency for all Integrated logistic parks. The procedure adopted for issue of letter of intent and registration would be in line with that adopted under the Integrated Industrial Area. The developer of Integrated Logistics Park will have to develop the infrastructure and create and maintain the facilities. Such facilities can be hired/leased/rented or put to own use by the Developer.

(B) Logistics Park (LP) :-

Logistics park/building with a minimum of 20000 sq feet Built up Area with base FSI will be designated as Logistics Park (LP). The 80% of the total area notified as 'Logistic Park' should be used for providing logistic services (mentioned in para 5(A)), and up to 20% of the remaining area will be permitted for support services and common facilities mentioned in para 5(C) and 5(D) excluding MCGM/PMC and TMC. Logistics Parks will be allowed applicable FSI or 1, whichever is higher

The Development of a notified Logistics Park shall be completed within 3 years from date of issue of Letter of Intent (LOI) by Directorate of Industries. The extension to time limit upto a minimum of one year at a time and not more than 3 times may be granted on merits. Directorate of Industries will be the registering agency for all logistic parks. The procedure adopted for issue of letter of intent and registration would be in line with that adopted under the IT/ITES Policy 2015. The developer of Logistics Park will have to develop the infrastructure and create and maintain the facilities. Such facilities can be hired/leased/rented or put to own use by the Developer.

8 Planning Authority:-

Maharashtra Industrial Development Corporation (MIDC) shall be declared as the Special Planning Authority for the development of Integrated Logistic Parks across the State.

9 Industry Status:-

Considering the necessity of having a strong logistic backbone for the successful operation of industries, the logistic sector will be accorded 'Industry' status.

10 Upto 200% Additional FSI for Integrated Logistics Park & Logistics Park:-

All over the state for Integrated Logistic Parks & Logistic Parks 1 or permissible basic FSI whichever is more will be applicable. Upto 200% of additional FSI will be admissible over the base FSI for development of Integrated Logistic Park & Logistics Park with or without premium as follows :-

Sr No.	Location of Parks (As defined under PSI 2013)	Premium
1	No industries district and Naxalism affected areas	Nil
2	Areas other than PMC, TMC, MCGM, KalyanDombivali, Mira Bhayendar, Panvel, Ulhasnagar, Ambernath, Navi Mumbai Municipal Corporation, NID and Naxlism Affected Areas	10 %
3	PMC, TMC, MCGM, KalyanDombivali, Mira Bhayendar, Panvel , Ulhasnagar, Ambernath, Navi Mumbai Municipal Corporation	15 %

Note : However premium charged will be limited upto the demand made by the developer for additional FSI.

11. Higher Ground Coverage :-

Integrated logistic parks shall be allowed higher ground coverage upto 75% (subject to setback and fire safety regulations and existing FSI norms being followed).

12. Relaxation on Zone Restrictions :-

Considering the need for logistic park for agriculture, industrial or even commercial activity, logistic facilities will be permitted in any zone across the state. Excluding agriculture and no development zone or industrial zone if there is need of zone conversion, zone conversion premium will be charged at 15% prevailing ready reckoner rate will based on township policy.

13. Relaxation on height restrictions:-

For Integrated Logistic Park & Logistics Park after taking in to consideration the fire safety requirements, the height restrictions as per the provisions of the National Building Code on multi-level staking for open container yards would be relaxed if applicable to ensure optimum space utilization. As per the capacity of the fire department & availability of road width maximum height of the building will be admissible upto 24 meters.

In order to make logistic activities affordable the excess height of the floor as per the requirement will not be calculated / considered for additional FSI. The proposal for the floor details for each floor height and staking of material in the building, will be placed before Empowered Committee under the Chairmanship of the Chief Secretary & operational guidelines will be issued only after approval of the committee.

14. Power at Industrial Rate:-

For all approved Integrated Logistic Park & Logistic parks, electricity will be made available at industrial rates for activities other than business and commercial facilities under para 5(C) of this policy. As per provisions of the Maharashtra Electricity Regulatory company Power Distribution Franchises Model can be accepted for approved Integrated logistics park /logistics parks. Also for logistic parks production of electricity using non-conventional energy sources, its distribution and selling will be allowed. Besides logistics parks are allowed to purchase electricity from any other electricity generating company, as per the provisions in Maharashtra State Electricity Distribution Company Limited (MSEDCL) Act. Also Access approval from the substation to the switching station will be permitted. Besides LILO of power from the transmission lines to the substation/ switching station will be allowed. Uninterrupted 24 X 7 power supply will be made available to the Logistic Parks.

15. Critical Infrastructure Support:-

Where ever needed the State Government would ensure last-mile-connectivity access to critical utilities such as water, power and access roads upto the Integrated Logistic Park & Logistic Park. Resources to provide access to these utilities for the last mile connectivity would be borne by the state through its various agencies such as MIDC, MSEDCL etc. and schemes such as Critical Infrastructure Fund Scheme.

16. Availability of security guards :-

Maharashtra Security Force established by the state government's Maharashtra State Security Corporation will proactively support integrated

logistic parks & logistic park to ensure availability of required security arrangements.

17. Single Window Clearance:-

GoM will facilitate applicable industrial clearances through single window investor facilitation cell - MAITRI. MAITRI will have representation from the transport department and will support in liasoning with the RTO and for grievance redressal.

18. Modification of Labour Law:-

Since the concept of integrated logistic parks involves State of Art facilities with focus on mechanization and automation, such ILP/LP facilities will not be covered under any other Act.

As per Information technology & Information technology enabled services policy, Logistic Park areas will be permitted to work 24x7.

19. Skill Development:-

GoM will work with the skill development department of the state to train people for jobs such as drivers, cash handlers, security gaurds etc. In association with the Maharashtra State Security Corporation and Late PramodMahajan Skill Development Scheme, the government would work to develop skilled workforce required for bullion and cash transfer business and other logistic services.

20. Upgrading existing logistic infrastructure:-

Government will facilitate in developing and upgrading the logistic infrastructure by declaring logistic zones in Bhivandi, Panvel, Taloja, Nashik, Aurangabad, Talegaon, Nagpur and more.

Existing logistic premises/buildings can continue the said activity through redevelopment and the local bodies will make provisions in the DC rules accordingly.

21. Promotion of Central Government Schemes:-

Effective steps will be taken to take benefits of Government of India Schemes in Logistic Park areas.

22. Integrated and Co-ordinated approach: An empowered committee:

Since the success of the logistic sector is hugely dependent on availability and interoperability of different modes of transports, availability of requisite skills amongst the workforce, availability of sufficient land and related infrastructure close to the consumption hubs it is imperative that an integrated approach be adopted across segments such as rail freight corridor,

coastal freight corridor, national expressways, last-mile roads, multi-modal logistic parks, road maintenance, technology adoption, skill development, and equipment service and standards.

It is for this reason that an empowered inter departmental committee be established under the Chairmanship of Hon. Chief Secretary of the state with representatives from port authorities, highway authorities, skill development authorities, MIDC, and industry players to periodically take a stock of the road blocks and challenges in different segments, discuss probable solution and oversee implementation of the suggestions of the committee.

The members of the committee would include:

- 1) Addl Chief Secretary/ Principal Secretary (Industry)
- 2) Principal Secretary (Public Works Department)
- 3) CEO – Maharashtra Industrial Development Corporation (MIDC).
- 4) Principal Secretary /Secretary (Transport)
- 5) Principal Secretary (UD-1)
- 6) Principal Secretary (Energy)
- 7) Principal Secretary (Skill Development)
- 8) Development Commissioner (Industries) as Member Secretary

Such empowered committee will ensure intermodal first and last mile connectivity through a network of ports, roads and airports, reduced Turnaround Time, speedy execution of infrastructure development such as development of dry ports, development of expressways etc. smoother clearances, decongestion of existing infrastructure, IT connectivity and more.

The same committee will also review and monitor the implementation of the said policy and develop procedures and modalities where required. Committee shall review the implementation and effectiveness of the policy every six months and corrective measures / changes / amendments if required shall be done.

23. Committee to address transportation and law & order issues:-

A joint committee of RTO and Police authorities under the chairmanship of Additional Chief Secretary/Principal Secretary (Industries) will be established to address law & order and transportation issues.

*****